

УДК 332.021 (477)

РЕГІОНАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**Т.Ю. ЛУЖАНСЬКА, Н.С. КАМПОВ**

Мукачівський технологічний інститут

Розглянуто роль регіональних господарських систем, орієнтованих на туризм як пріоритетну галузь. Наголошено на необхідності системного підходу в туристичній діяльності, проведення масштабного соціально-економічного моніторингу туризму. Проаналізовано розвиток ринку регіонального туризму. Визначено завдання та пріоритетні напрямки регіонального дослідження туризму. Запропоновано основні положення перспективного розвитку туристичної галузі. Наголошується на підвищенні рівня якості культури обслуговування туристів на основі підготовки кваліфікованих кадрів.

У багатьох державах світу туризм розвивається як система, що дає всі можливості для ознайомлення з історією, культурою, звичаями, духовними і релігійними цінностями даної країни та її народу. Туризм виступає стабілізатором налагодження та укріплення стосунків між країнами, дійовим фактором підвищення престижу країни в світі.

Динамічний розвиток регіональних господарських систем, орієнтованих на туризм як пріоритетну галузь, визначає необхідність формування стратегій розвитку на основі адаптивного, враховуючого субрегіональну специфіку підходу. Важливим є необхідність проведення масштабного соціально-економічного моніторингу туризму, створення єдиного інформаційного простору цього процесу, скоординованої державної та регіональної політики розвитку туристичної діяльності, економіко-фінансової системи розвитку регіональної туристичної сфери. Для оцінки місткості, структури і динаміки розвитку туристичного ринку регіону використовують методологію вибіркового дослідження, яка дає змогу гнучко реагувати на запити клієнтів і надавати дані необхідного рівня точності, необхідного територіального розрізу, належної сегментації та найменшого рівня помилковості.

Доцільність розвитку туризму на сьогодні зумовлюється наступними чинниками:

- усвідомлення українським суспільством необхідності системних наукових підходів до вирішення актуальних проблем розвитку туризму, як одного з важливих секторів економіки;
- туризм являє собою високорентабельну галузь економіки і найважливіший засіб культурного розвитку громадян, забезпечення зайнятості населення, збільшення валютних надходжень;

- інтеграція економіки України у світогосподарські процеси вимагає значного підвищення загального рівня розвитку інфраструктури туристично-рекреаційної галузі.

Об'єкти та методи дослідження

Сучасний туризм повинен базуватися на теоретичних та практичних методах ведення бізнесу. Вивчення туризму як системи дає можливість виокремити низку проблем, серед яких ключовою є формування і виконання державних планів розвитку регіональних систем туризму. Системний підхід у туризмі дає можливість підійти до вивчення цього соціального явища з філософського, соціологічного, економічного, географічного, психологічного погляду. Переважна частина регіональних досліджень орієнтована на забезпечення науково-обґрунтованих потреб управління регіонального розвитку туристичної сфери діяльності.

Науково обґрунтована державна політика координації діяльності в туристичній сфері України знайшла відображення в працях М.І. Долішнього, Д.М.Стеченка, О.О.Любіцевої, М.В.Багрова, І.Т.Балабанова, В.Ф.Кифяка, В.К.Євдокименко, Є.В. Панкової, М.П. Мальської, О.Ю.Дмитрука, В.І.Мацоли, О.О.Бейдик та інших. Проте, механізму, який би сприяв створенню та регулюванню стратегічного потенціалу системи туристичного регіону поки що не запропоновано.

Постановка задачі

Відповідно до положень системного підходу, регіон туризму розглядається як відкрита, саморегулююча система, що самостійно підтримує зв'язки, обмінюється із зовнішнім середовищем. Система туризму перебуває в постійному обміні та взаємопов'язана з різними системами: економікою, демографією, освітою, культурою, наукою. Негативний вплив на рівень розвитку системи туризму здійснює те, що не досить розробленим є науковий підхід до туризму. Взаємозв'язок між системою туризму, економікою та екологією був і залишається до сьогодні полем наукових пошуків.

Однією із найважливіших сучасних тенденцій розвитку туристичного ринку є посилення диференціації туристичної політики в регіональному розрізі, децентралізація управління та регулювання туристичною діяльністю. В зв'язку з цим, потрібно враховувати специфіку туристичного попиту і пропозиції, сучасний і прогнозований рівень розвитку туризму.

Головною метою є дослідження розвитку регіонального туризму. Виходячи із зазначеної мети, визначено наступні завдання:

- визначити основні аспекти розвитку регіонального туризму;

- оцінити перспективні напрямки розвитку регіонального туризму;
- визначити перспективи розвитку регіонального туризму.

Для вирішення основних теоретичних і методологічних завдань використовувалися прийоми і засоби теоретичного узагальнення, поєднання історичного і логічного, порівняльний, системний і структурно-функціональний підходи.

Результати та їх обговорення

У сучасних умовах роль регіону туризму суттєво підвищується через багатовекторність регіонального розвитку, яка вимагає нових підходів, моделей у її реалізації, де чітко була б визначена компетенція, функціональне призначення кожного адміністративно-територіального утворення, що забезпечуватиме зміцнення потенціалу регіону, посилення місцевого самоврядування, формування та ефективного використання місцевого бюджету та належне зростання добробуту населення.

Світовий досвід засвідчує, що потенціальні шанси розвитку туристичного регіону підвищуються, коли проводиться довготривала активна регіональна політика на основі виробленої стратегії економічного і соціального розвитку. Стратегія регіонального розвитку повинна бути узгодженою із загальнодержавними програмами та стратегіями. Приміром, в Польщі на державному рівні були опрацьовані Національним план розвитку на 2007-2013 роки та Національною стратегією регіонального розвитку на 2007-2013 роки. Національний План Розвитку, а також Стратегія - це узгоджені урядові документи, які складають основу діяльності, що спрямована на розвиток. Вони є комплексною програмою суспільного і економічного розвитку, що фінансується з публічних коштів (бюджетні кошти країни і фінансування ЄС) та надає можливість працювати на розвиток. Вказані документи враховують положення Концепції територіального розвитку країни (до 2025 року) і Перспективної стратегії регіонального розвитку. Опрацювання Стратегії стало підставою для розробки шістнадцяти Стратегій розвитку воєводств і Регіональних операційних програм, що впливають з них [4, с.2-5].

У зв'язку з нерівномірністю регіонального розвитку, Постановою КМУ від 21 липня 2006 р. № 1001 було затверджено Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 р., яка спрямована на створення умов для підвищення конкурентоспроможності регіонів як основи їх динамічного розвитку та усунення міжрегіональних диспропорцій.

Закарпатська область має стійкий імідж одного з найпривабливіших, найпрестижніших туристичних регіонів держави. Пріоритетність розвитку туризму в Закарпатті зумовлена такими чинниками:

- вражаюча недоторкана природа;
- область володіє значним рекреаційним потенціалом, що потребує пошуку альтернативних ефективних стимулів для його раціонального використання у відпочинково-туристичних цілях;
- географічна близькість до потенційно важливих ринків Центральної Європи;
- прекрасні міста з історичною спадщиною;
- значна кількість прекрасних сіл зі зразками місцевої архітектури;
- збережена екокультурна самобутність краю;
- розвиток туризму стимулює мале підприємництво, важливе для відродження традиційного господарського укладу й оздоровлення економіки краю;
- поширення практики організації агрорекреаційного сервісу вирішує низку напружених соціальних проблем, зокрема, масового безробіття, закордонного заробітчанства, складного соціального клімату;
- практика організації для туристів відпочинку на селі сприяє зміні екологічної свідомості сільського населення, тому здатна відігравати важливу роль у збереженні довкілля;
- ця форма рекреації сприяє вихованню національно-патріотичних почуттів.

Пріоритетними напрямками та завданнями у сфері регіонального туризму можуть бути: дослідження існуючих і визначення потенційних можливостей для розвитку регіонального туризму; розробка стратегії розвитку туризму та подальший її моніторинг; залучення фінансово-економічних ресурсів райдержадміністрацій, сільських та селищних рад, спеціалізованих фондів для реалізації пілотних проєктів регіонального туризму; стандартизація і сертифікація послуг суб'єктів сільського туризму; створення інформаційно-консультаційного центру розвитку регіонального туризму; кадрове забезпечення регіонального туризму; лобіювання інтересів суб'єктів туризму в органах влади; маркетингова та рекламна діяльність в сфері туризму та інше.

Перспективи розвитку туризму на Закарпатті є сприятливими з огляду на наявність значних ресурсів. Проте на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях необхідна належна підтримка розвитку туризму. Стратегії розвитку туризму

вимагають чіткого планування на рівні районів та окремих сільських громад. Необхідно підготувати стратегічний план розвитку регіонального туризму.

Реалізація плану розвитку регіонального туризму неможлива без вирішення проблем суміжних галузей – агропромислової (забезпечення екологічно безпечною харчовою продукцією не тільки населення, але й потенційно-численних туристів), комунальної (наведення елементарного санітарного порядку в містах, безперебійне забезпечення роботи водопроводів, каналізації, електромережі тощо), транспортної. [1, с.10].

Так як Закарпатська область є прикордонною, важливим є розвиток прикордонного туризму. У цій формі співробітництва часто відображаються історичні контакти, які мали місце в минулому господарської діяльності, національні та інші фактори, які сприяють транскордонній взаємодії. Прикордонні регіони мають переваги у вирішенні проблем раціонального використання природних і трудових ресурсів, прискореного освоєння прогресивних виробництв і технологій, поліпшення якості продукції, розширення можливостей оновлення основних фондів і асортименту продукції, що виробляється, у вирішенні екологічних питань тощо.

В перспективі на Закарпатті слід значну увагу приділяти оздоровчо-лікувальній діяльності, яка приваблює значну кількість відпочиваючих. При цьому слід пам'ятати, що Свалявська група мінеральних вод практично повністю освоєна в експлуатаційному відношенні. Майже всі родовища використовуються для лікування у санаторіях і для розливу мінеральних вод за досить низькою ціною. Потрібно зробити акцент на використанні більш перспективних родовищ мінеральних вод. Це мінеральні води Ужанської групи і деякі мінеральні води Міжгірської групи. У цих групах мінеральних вод є унікальні родовища за вмістом мікроелементів ("Поляна-Квасова", "Сойминська", "Келечинська"). У мінеральних водах Ужанської групи містяться мікроелементи в різних комбінаціях і кількостях, що відповідають терапевтичним дозам. Це зумовлює можливість їх застосування для лікування різних патологій органів травлення, серцево-судинної, ендокринної, периферійної, нервової та інших систем органів людини.

Також перспективним є використання термальних вод. Про це засвідчують досягнення угорських науковців. Доцільно будувати в області рекреаційно-оздоровчі центри, використовуючи відомі передові технології у цій сфері та пропозиції закарпатських науковців. Для цього в області є значні ресурси. Так, у Берегівському районі, який найкраще розвідано, виявлено 6 родовищ геотермальних вод. У цілому ряді свердловин глибиною 600-1000м. отримано гарячі термальні води різної

мінералізації (1-8 г/л) з температурою до 50 градусів. Деякі свердловини вже експлуатуються - для плавального басейну учбово-спортивної бази "Закарпаття" (м.Берегово); для лікування рекреантів у санаторії "Косино". Також перспективними є геотермальні родовища у Хустському, Мукачівському та Іршавському районах.

В Закарпатській області й надалі слід розвивати пізнавальний туризм (пішохідний туризм, екскурсії, у т.ч. у природно-заповідні території). У Закарпатській області за останні десять років площі природно-заповідного фонду суттєво зросли і становлять у 2006 р. - 159,2 тис. га, тобто 12,4 % від площі області. За цим показником область досягла рівня країн ЄС і є одним із лідерів серед регіонів України. До того ж, держуправління екоресурсів працює над створенням спільних об'єктів природно-заповідного фонду з державними установами та громадськими організаціями Угорської Республіки по створенню двохстороннього природно-заповідного об'єкту з Угорщиною, куди з української сторони пропонується включити майбутній регіональний ландшафтний парк "Притисянський" (площею до 30-40 тис. га), а з угорської сторони - ряд аналогічних об'єктів Сатмар-Берегського району. Було підписано угоду про участь держуправління у проєкті "ІНТЕРРЕГ" по вивченню можливості створення спільних угорсько-українських природоохоронних територій, що втілить у дію вимоги Рамсарської конвенції щодо охорони водно-болотних угідь. Згідно спільних українсько-угорських досліджень в області пропонується взяти їх під охорону вздовж рр. Тиса, Латориця та Боржава до 14 тис. га. Мета спільного проєкту відповідає принципам розбудови Національної екологічної мережі, як частини Всеєвропейської екологічної мережі.

Враховуючи унікальність географічного розташування області держуправління приділяє значну увагу перспективі створення спільних міжнародних охороняємих територій. Зокрема, вбачається перспектива створення водно-болотних угідь міжнародного значення. Так, в області на обліку перебуває об'єкт водно-болотних угідь міжнародного значення (рішення від 29.07.04 р. Бюро Конвенції про водно-болотні угіддя), який розташований на території НПП "Синевир" - озеро Синевир площею 29 га. З даного питання перспективним є гідрологічно-ботанічний заказник "Глуханя", що розташований на території НПП "Синевир". На перспективу розглядаються пропозиції щодо відновлення найбільших водно-болотних угідь "Чорний Мочар".

Держуправлінням екоресурсів вживаються заходи щодо виявлення природних територій, перспективних для наступного заповідання та збереження біо- і ландшафтного різноманіття, їх обстеження та підготовки наукових обґрунтувань для

включення до майбутньої екомережі. У цьому напрямку продовжуються наукові дослідження по створенню гідрологічних, іхтіологічних та орнітологічних заказників місцевого значення площею до 2,5 тис. га у Міжгірському, Мукачівському та Ужгородському районах.

Для забезпечення розбудови екомережі відповідно до проекту програми формування регіональної екологічної мережі на території області заплановано на перспективу створення НПП "Ждимир" (2008р.) площею до 20 тис. га, розглядаються пропозиції громадських екологічних організацій по перспективі створення НПП "Закарпатські Бескиди" (2010р.) площею до 40 тис. га, НПП "Жденієвський" (2010 р.) на площі 10 тис. га та регіонального ландшафтного парку "Шаянський" (2010 р.) площею до 10 тис. га. Планується розширення Карпатського біосферного заповідника - на 10,0 тис. га, НПП "Синевир" - до 3,0 тис. га та Ужанського НПП - до 10,0 тис. га.

Зазначені об'єкти нададуть умови створення як мережі екологічних коридорів, так і цілісної системи екологічної мережі по сполученню не тільки окремих масивів і територій Карпатського біосферного заповідника, НПП "Синевир" та Ужанського НПП, але й інших запроєктованих територій. Зокрема, створення НПП "Ждимир" та "Жденієвський" створить умови у майбутньому через екологічні коридори взаємозв'язку території Ужанського НПП і НПП "Синевир".

Перспектива розвитку туризму на Закарпатті є значною і може бути реалізована в таких напрямках:

- аналіз ринку регіонального туризму з метою визначення кола потенційних клієнтів. На сьогодні важливо провести ряд ефективних заходів як по залученню традиційного контингенту відпочиваючих, так і закордонних;
- оцінка характеру і масштабів конкуренції зі сторони інших регіонів та країн в сфері розвитку регіонального туризму;
- розширення кола міжнародних зв'язків для надання необхідної та ефективної інформації стосовно регіонального туризму;
- розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури;
- вирішення питань щодо збільшення пропускної спроможності переходів на кордонах, координацію дій між органами влади прикордонних адміністративних одиниць в питаннях природоохоронних заходів;
- розробка пілотних проектів, які дадуть змогу наочно продемонструвати користь від розвитку різних видів туризму;

- активізувати створення гостинних дворів та формування реклами про них;
- проведення уніфікованої категоризації відпочинкових осель;
- застосування комп'ютерної системи резервування місць;
- здійснювати архітектурно-ландшафтну реконструкція об'єктів туризму;
- будівництво соціально-культурних закладів в стилі та традиціях відповідних територій;
- впорядкувати і розвивати фітосанаторну привабливість сіл, міст для екотуристів;
- розширювати спектр послуг в регіональному туризмі;
- розробляти анімаційні програми для збільшення тривалості перебування відпочиваючих у сільських оселях;
- створювати інформаційні центри, які б займалися збором і оперативним поновленням інформації про власників агроосель, стан їх наповненості, кон'юнктуру ринку, атракційні місця та інше;
- відновлювати традиції селян щодо побуту, приготування смачних страв та вишуканого сервісу туристам;
- формувати нові маршрути по визначних місцях, архітектурних та культових спорудах і т.д.;
- створити та постійно поновлювати веб-сторінку регіону.

З метою активізації пріоритетних для області видів туризму необхідно прискорити:

- формування пріоритетних зон по розвитку гірськолижного спорту, забезпечення гірськолижних комплексів необхідним обладнанням (підйомники, ретраки, снігові пушки);
- реставрацію, збереження архітектурно-історичних пам'яток та включення їх до спеціалізованих туристичних маршрутів;
- формування багатопрофільного туризму Чорногорського хребта з метою створення всеукраїнського туристичного центру "Говерла" по сходженню на найвищу точку України;
- формування багатопрофільного туристично-рекреаційного центру "Колочава - Синевир", одним з напрямів діяльності якого будуть відновлення єдиного в світі музею лісосплаву, а також створення міжнародного центру "Школа в природі".

На полонині Руна у Перечинському районі планується будівництво гірськолижного, курортно-санаторного та історично-культурного центру. Передбачається будівництво вісьмох туристичних центрів – безпосередньо на полонині Руна, поблизу високогірного озера Велике Тростє, поблизу сіл Тур'я-Поляна, Лумшори, Ликіцари, Липовець, Турички, Полянська Гута. Загальна площа комплексу – близько 60 тис. га, найдовша гірськолижна траса сягатиме 8 км. Планується побудувати понад 340 готелів, пансіонатів, котеджів і гірських притулків на майже 18 тисяч 900 місць. Туристичний центр прийматиме відпочиваючих протягом цілого року, адже, крім того, що на полонині 120 днів лежить сніг, у всіх центрах комплексу працюватимуть спацентри, аквапарки, розважально-спортивні заклади тощо. А в Лумшорах, Тур'ї – Полянці ще й лікуватимуть мінеральною водою.

Доцільними є випуск компакт-дисуку з історією Закарпаття, який дозволяє користувачам мережі Internet вибирати маршрути туристичних подорожей. Цікавою і привабливою для розвитку туризму в Закарпатті вимальовується ідея – розробка і відкриття нового міжнародного туристичного маршруту "Стежками святих Кирила і Мефодія" (зокрема, для слов'янських народів). На нашу думку, вказаний маршрут, при хорошій рекламі, завоював би популярність серед слов'янських та інших народів континенту, слугував би, зокрема, реалізації ідеї примирення і об'єднання християнських церков, ліквідації розколу у християнстві, який стався 1054 р.

Для того, щоб підвищити привабливість регіонального туризму на Закарпатті, необхідно приділити значну увагу підвищенню якості послуг, модернізувати та реконструювати об'єкти розміщення, а також залучати інвестиції. Водночас, для того, щоб туризм набув в області помітного розвитку, сільські громади повинні подбати не тільки про гостинність і підвищення якості послуг, але й про впорядкування смітників, вигрібних ям, вбиралень, доріг, гірських потічків та інше.

Важливим є проведення семінарів і тренінгів із основ організації агротуристичного бізнесу. Тематика тренінгів повинна орієнтуватися на регіональні особливості та включати такі напрямки:

- правові та фінансово-економічні аспекти організації агротуристичного бізнесу;
- механізм створення і просування агротуристичного продукту на ринок послуг, роль реклами в розвитку агротуристичного бізнесу;
- основи маркетингу регіонального туризму;
- місце і роль сільської громади в розвитку туризму;

- гостинність і організація розміщення та харчування сільських туристів;
- основи краєзнавчо-пошукової роботи;
- роль народних промислів у розвитку та організації регіонального туризму;
- екологічні та соціальні "правила поведінки" для виробників і споживачів туристичного продукту;
- практичні заняття з організації активного відпочинку сільських туристів (піші, водні, велосипедні, кінні, лижні походи і прогулянки, збирання грибів, дикорослих ягід і лікарських рослин, вудіння риби, полювання тощо);
- правила безпеки і надання першої невідкладної медичної допомоги під час активного відпочинку.

З метою популяризації внутрішнього туризму в області розробляються нові туристичні маршрути:

1) Великоберезнянський район - прокладено 24 туристичних маршрутів, з яких 8-велосипедних.

2) Розроблено проект міжнародного веломаршруту "Зелений ровер", який проходить через біосферний заповідник "Східні Карпати" і обіймає територію України, Словаччини і Польщі.

3) Рахівський район - у рамках швейцарсько-українського проекту FORZA облаштовано 80 км екологічного маршруту.

Для інформування туристів створюється мережа туристично-інформаційних центрів. У 2005 р. у Рахові в готелі "Європа" відкритий інформаційно-туристичний центр "Гуцульська світлиця". З липня 2006 р. по червень 2007 року в області реалізувався новий проект в рамках програми Сусідства Угорщина-Словаччина-Україна INTERREG III A/ TACIS під назвою "Створення регіонального туристичного інформаційного центру в Закарпатській області". Проект спрямований на вирішення проблеми відсутності в регіоні універсальних центрів інформування про наявні туристичні послуги, ресурси, можливості.

Закарпатська область могла б стати одним із європейських центрів для проведення різних наукових конференцій, з'їздів, семінарів з сільського туризму, спортивних змагань з огляду на можливість поєднання відпочинку та професійних зібрань. Науковці області організують чимало таких заходів. Однак стримує цю діяльність відсутність належного авіасполучення та добрих конференц-залів, черги на митницях тощо.

Потребують додаткового розвитку окремі види екстремального туризму (параглайдинг, спелеотуризм, скітури), частково - спортивного та культурно-історичного напрямку. Параглайдинг вже успішно розвивається на Закарпатті. Щорічно відбуваються польоти на парапланах у районі Боржавських полонин та у районі гори Полонина Руна. Спелеотуризм має шанси для розвитку в Тячівському районі, адже тут є декілька печер (с.Угля, Широкий Луг).

Позитивним є те, що спроби привернути увагу до екстремального відпочинку на Закарпатті протягом останніх років виявилися успішними: влітку 2006 р. відбулися міжнародні змагання з парапланерного спорту “Кубок Карпат”, у яких взяли участь понад 30 спортсменів, у т.ч. із Польщі, Італії, Росії. Крім цього, відбулися ще три масові туристично-спортивні дійства: чемпіонат України зі спортивного орієнтування, чемпіонат України з техніки пішохідного туризму та міжнародний турнір із туризму “Кубок Карпат”. У травні на полонині Драгобрат та м. Ужгороді відбулися також фестивалі: “Планета Драгобрат” та “Екстрим-фест”.

Успіх роботи в туристичній сфері безпосередньо залежить від кваліфікаційного рівня професійних кадрів. Відомо, що туристичні послуги будуються на принципах сучасної гостинності, де ставляться певні вимоги до підготовки кадрів для туристично-готельного сервісу. Для успішного вирішення всього різноманіття завдань з обслуговування гостей персоналові туристських закладів необхідно оволодіти професійними знаннями і постійно їх удосконалювати. Динамізм розвитку туризму потребує і теоретичного осмислення та узагальнення тенденцій, що відбуваються у світі подорожей з його прагненням до пізнання нового, до комунікацій людей різних вікових, соціальних, релігійних, освітніх категорій.

Однією із проблем є низький рівень послуг через непрофесійність кадрів. Гостинній садибі не вистачає добре підготовлених спеціалістів, які б вміли застосовувати отримані теоретичні знання на практиці. Очевидним є те, що лише спеціаліст з високим рівнем професіоналізму зможе бути конкурентоспроможним на туристичному ринку, здатним до активної роботи, постійного самовдосконалення, спроможним глибоко аналізувати ринкову ситуацію. В якості джерела професійної підготовки, оновлення знань і перепідготовки кадрів важливо систематично враховувати тенденції, які виникають на ринку праці, а також у сферах економіки, права, готельного господарства, менеджменту тощо. Фахівець має професійно володіти іноземними мовами, оцінювати історичні та сучасні туристські процеси, мати навички організаторської та управлінської діяльності, вміти приймати професійні рішення.

Обґрунтовуючи інноваційні підходи до туристської освіти, доцільно враховувати входження до системи туристичних зв'язків, постійно аналізувати зміни, що відбуваються в туристській практиці, рівень готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності, адаптації до нових ситуацій на туристському ринку. Серед першочергових завдань слід виділити набуття, удосконалення майбутніми фахівцями технічних і технологічних знань, орієнтованих на гостинність, щирість, доброзичливість, створення атракційної атмосфери.

Важлива увага має приділятися рекламній кампанії. Рекламно-інформаційна діяльність в сфері туризму має передбачати визначення переваг клієнтів, споживачів послуг туризму, їх мотивація; сегментація різних аспектів діяльності у туризмі (наявні послуги, інфраструктура та об'єкти розміщення, екскурсійне обслуговування, ціноутворення, конкурентне середовище тощо); створення регіональних брендів туризму (визначення унікальних особливостей району: культурні та етнографічні традиції, природні можливості, суспільні цінності тощо) для послідовного створення в області та просування її позитивного іміджу в Україні та за кордоном; розробка рекламних матеріалів, буклетів тощо; участь у виставково-ярмаркових заходах, конференціях, семінарах; створення Інтернет-сайтів об'єктів туризму; проведення медіа-акцій.

Проблемою для області є те, що, маючи сучасні бази прийому відпочиваючих, власники не мають змоги гідно прорекламувати їх, а значить забезпечити необхідною кількістю відпочиваючих. Вирішити це питання можна через проведення різнопланових рекламних ознайомчих турів і залучення представників ЗМІ, туристичних операторів провідних туристичних фірм до місць відпочинку.

Висновки

Основні завдання перспективного розвитку регіонального туризму мають передбачати:

- оптимізацію системи регіонального управління туристичної сфери;
- удосконалення стратегічного планування туристичного бізнесу, розробка відповідних прогнозно-програмних документів;
- проведення соціально-економічної діагностики туристичної сфери;
- аналіз факторів, які впливають на повноту та ефективність здійснення менеджменту та кон'юнктури туристичного ринку регіону;

- сприяння розвитку регіонального підприємництва, удосконалення організаційної структури управління турбізнесом;
- створення та удосконалення інформаційно-консультативної бази туристичної діяльності;
- використання нових технологій в наданні туристичних послуг;
- сприяння розвитку регіональної туристичної інфраструктури;
- поновлення матеріально-технічної бази інфраструктурних об'єктів туристично-рекреаційної сфери на основі сучасних досягнень у туріндустрії;
- сприяння проведенню змістовного дозвілля, вивчення історико-культурної спадщини, народних традицій та звичаїв;
- врахування гнучкості сервісу обслуговування з оцінкою вимог ринку, переваг споживачів турпослуг;
- сприяння максимальній відповідності турпослуг стандартам, вимогам споживачів на основі врахування моделей споживацьких уподобань клієнтів;
- надання необхідних умов для обслуговуючого персоналу туристичних об'єктів;
- всебічний, об'єктивний і неперервний контроль за якістю обслуговування;
- вдосконалення елементів комплексу маркетингу, зокрема засобів просування турпродукту, стратегії територіального охоплення, цінової політики і т.д.;
- залучення туристів у різноманітні заходи дозвілля через розвиток туристичної та готельної анімації;
- розширювати коло міжнародних зв'язків для отримання необхідної інформації про туристичні об'єкти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баринов В.Т. Региональные проблемы управления и планирования сферы обслуживания населения. - М.: Наука, 1989.- 145с.
2. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємств у сфері туристичного бізнесу: Навч. посіб.- К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006.- 180с.
3. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти).- 2-е вид., перероб. та доп. - К: Альтерпрес, 2003. – 436с.